JUDECĂTORIA CHIȘINĂU
(sediul central)

Republica Moldova, mun. Chișinău, str. N. Zelinschi, 13
Email: jbotanica@justice.md; Tel.: /+373 22/ 52-20-21
www.instante.justice.md

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU
SEDIUL CENTRAL
Ieșire Nr. 04-2-1126
"05" 05 2026

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu, nr. 28

Judecătoria Chișinău (sediul central), Vă expediază încheierea din data de 04 mai 2026, precum și înscrisurile ce interesează soluționarea excepției de neconstituționalitate în privința sintagmei *"adoptarea de măsuri pentru conservarea masei debitoare."* art. 66 alin. (1), lit. b) din Legea insolvabilității nr. 149 din 29.06.2012, ridicată la cererea reprezentantului lichidatorului, avocatul Leșan Tudor, în cadrul examinării cererii lichidatorului ÎS "Stațiunea Tehnologico-Experimentală Codrul" în procedura falimentului, Crețu Ion împotriva SRL "Apa Cristalina" și Administratorului Autorizat Mamaliga Vitalii privind încasarea sumei.

Anexe:

1. Încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul central) 2i-122-8/2018, din 04.05.2026 - **5 file.**
2. Sesizare privind excepția de neconstituționalitate.

Vicepreședinte interimar
al Judecătoriei Chișinău sediul (central) ***Arhip Alexandru***

11:25
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA
Intrare Nr. 949
"05" 05 2026

Ex: Boclinca Gabriela

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

a textului „adoptarea de măsuri pentru conservarea masei debitoare" din art. 66 alin. (1) lit. b) din Legea insolvabilității nr. 149 din 29.06.2012, precum și al art. 357 și art. 370 alin. (1) din Codul civil, în măsura în care aceste norme, aplicate în coroborare, nu stabilesc cu suficientă claritate limitele atribuției administratorului insolvabilității de a încheia acte juridice în numele debitorului, regimul ineficienței actelor încheiate fără aprobarea ori ratificarea organelor creditorilor și criteriile de delimitare dintre împuternicirea legală de conservare a masei debitoare și depășirea împuternicirilor.

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit.g) din Constituție

„29" aprilie 2026

A.2. Autorul excepției de neconstituționalitate

1. **Denumirea și sediul:** Întreprinderea de Stat „Stațiunea Tehnologico-Experimentală Codrul" (*în faliment*), mun. Chișinău, or. Codru, str. Costiujeni, 14

2. **Numărul și data înregistrării**: IDNO 1008600059490 din 08 decembrie 2008

3. **Numele lichidatorului:** Administrator Autorizat Crețu Ion

4. **Numele reprezentantului**: Leșanu Tudor

5. **Profesia**: Avocat

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecății instanței de drept comun

1. Prin Hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Central nr. 2i-122/18 din 14.03.2024, a fost admisă cererea introductivă depusă de creditorul Serviciul Fiscal de Stat și s-a dispus revocarea Planului procedurii de restructurare față de ÎS „Stațiunea Tehnologico-Experimentală Codrul", confirmat anterior prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 26.06.2014.
2. Prin aceeași hotărâre, instanța a dispus trecerea debitorului ÎS „Stațiunea Tehnologico-Experimentală Codrul" în procedura falimentului, în vederea lichidării patrimoniului acestuia și distribuirii produsului rezultat către creditori, cu dizolvarea debitorului. Totodată, în funcția de lichidator al întreprinderii a fost investit administratorul autorizat Crețu Ion, cu atribuțiile prevăzute de art. 66 din Legea insolvabilității, inclusiv atribuții privind valorificarea și lichidarea masei debitoare.
3. În procesul de preluare și inventariere a masei debitoare, lichidatorul și membrii comisiei de inventariere au constatat lipsa în stoc a cantității de 62 400 kg de semințe de floarea-soarelui, roada anului 2022, bunuri care figurau ca aparținând ÎS „STE Codrul".
4. În legătură cu această lipsă, fostul administrator al insolvabilității, administratorul autorizat Mămăligă Vitalie, a comunicat că semințele de floarea-soarelui nu se mai află fizic la întreprindere deoarece ar fi fost transmise la păstrare către SRL „Apa Cristalină". În susținerea acestei poziții, acesta a prezentat Contractul de depozitare a cerealelor din 18.10.2022, încheiat cu SRL „Apa Cristalină", precum și factura fiscală AAM7888047 din aceeași dată.
5. Pentru verificarea situației reale a bunurilor, membrii comisiei de inventariere s-au deplasat la depozitul SRL „Apa Cristalină" din satul Cimișeni, unde urma să se afle cantitatea de floarea-soarelui transmisă la păstrare. Din discuțiile purtate cu administratorul SRL „Apa Cristalină", comisia a fost informată că semințele de floarea-soarelui primite de la fostul administrator al insolvabilității nu se mai află în depozit, fiind deja înstrăinate.
6. În aceste condiții, a devenit necesară clarificarea temeiului juridic în baza căruia fostul administrator al insolvabilității a transmis către un terț bunuri aparținând masei debitoare, precum și stabilirea dacă o asemenea operațiune putea fi calificată drept simplă măsură de conservare a masei debitoare sau, dimpotrivă, reprezenta un act care depășea limitele unei conservări obișnuite și necesita aprobarea organelor creditorilor.
7. Autorul acțiunii a invocat că nici Comitetul creditorilor și nici Adunarea creditorilor ÎS „STE Codrul" nu au aprobat încheierea Contractului de depozitare a cerealelor din 18.10.2022 cu SRL „Apa Cristalină" și nici nu au ratificat ulterior acest act juridic. În această perspectivă, s-a susținut că fostul administrator al insolvabilității a acționat în afara unei autorizări clare din partea organelor creditorilor, deși bunurile transmise vizau direct masa debitoare și interesele patrimoniale ale creditorilor.
8. Prin Hotărârea Comitetului creditorilor ÎS „STE Codrul" din 17.04.2024, s-a constatat ineficiența Contractului de depozitare a cerealelor din 18.10.2022, încheiat între ÎS „STE Codrul" și SRL „Apa Cristalină". Prin aceeași hotărâre, Comitetul creditorilor a pus în sarcina lichidatorului obligația de a înainta o somație către SRL „Apa Cristalină", solicitând restituirea cantității de 62 400 kg de semințe de floarea-soarelui sau, după caz, achitarea contravalorii de piață a acesteia, cu sesizarea instanței de judecată în caz de refuz.

9. În vederea soluționării amiabile a situației, la data de 25.06.2024, ÎS „STE Codrul", prin lichidator, a expediat în adresa SRL „Apa Cristalină" o reclamație prin care a solicitat restituirea cantității de 62 400 kg de semințe de floarea-soarelui în termen de 7 zile calendaristice sau achitarea contravalorii mărfii la prețul de piață.

10. Ulterior, SRL „Apa Cristalină" a expediat un răspuns prin care a comunicat că floarea-soarelui s-ar afla la depozit și ar putea fi ridicată, însă numai cu condiția achitării prețului de păstrare. Această poziție a intrat în contradicție cu informațiile comunicate anterior membrilor comisiei de inventariere, cărora li s-a indicat că semințele de floarea-soarelui fuseseră deja înstrăinate.

11. Întrucât bunurile aparținând masei debitoare nu au fost restituite, iar contravaloarea acestora nu a fost achitată, lichidatorul a stabilit valoarea minimă de piață a cantității de 62 400 kg de floarea-soarelui prin raportare la Registrul prețurilor medii la culturile agricole în Republica Moldova, publicat de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare. Potrivit datelor disponibile la situația din 16.12.2024, prețul minim pentru floarea-soarelui în raionul Criuleni era de 10,75 lei/kg, ceea ce determină o valoare minimă totală de 670 800 lei.

12. Prin Hotărârea Comitetului creditorilor ÎS „STE Codrul" din 10.12.2024, lichidatorul Crețu Ion a fost împuternicit să depună cerere de chemare în judecată privind încasarea solidară de la SRL „Apa Cristalină" și administratorul autorizat Mămăligă Vitalie a valorii cantității de 62 400 kg de semințe de floarea-soarelui.

13. În executarea acestei hotărâri, lichidatorul ÎS „STE Codrul" a formulat acțiune în justiție, solicitând încasarea valorii bunurilor aparținând masei debitoare, care au fost transmise către SRL „Apa Cristalină" în temeiul contractului semnat de fostul administrator al insolvabilității.

14. În dezacord cu acțiunea formulată, pârâtul Mămăligă Vitalie a depus referință, invocând că încheierea Contractului de depozitare a cerealelor din 18.10.2022 nu ar fi reprezentat o măsură arbitrară și nu ar putea justifica angajarea răspunderii sale patrimoniale. Acesta a susținut că transmiterea semințelor de floarea-soarelui către SRL „Apa Cristalină" ar fi constituit o măsură necesară de conservare a masei debitoare.

15. În susținerea poziției sale, pârâtul dl Mămăligă Vitalie a invocat art. 66 alin. (1) lit. b) din Legea insolvabilității, normă care prevede atribuția administratorului insolvabilității de a adopta măsuri de conservare a masei debitoare. Totodată, acesta a susținut că un asemenea act nu ar necesita aprobarea prealabilă a Comitetului creditorilor sau a Adunării creditorilor.

16. Prin urmare, soluționarea cauzei depinde de interpretarea și aplicarea art. 66 alin. (1) lit. b) din Legea insolvabilității, în special de stabilirea limitelor în care administratorul insolvabilității poate invoca atribuția de conservare a masei debitoare pentru a încheia acte juridice cu terți asupra bunurilor debitorului, fără aprobarea organelor creditorilor. Tocmai această normă este invocată de pârât ca temei legal al conduitei sale și ca apărare împotriva pretențiilor patrimoniale formulate în beneficiul masei debitoare..

C. Obiectul sesizării

17. Obiectul prezentei sesizări îl constituie controlul constituționalității următoarelor norme juridice:
   (1) textul „adoptarea de măsuri pentru conservarea masei debitoare" din art. 66 alin. (1) lit. b) din Legea insolvabilității nr. 149 din 29.06.2012;

(2) art. 357 din Codul civil, în măsura în care, aplicat în coroborare cu art. 66 alin. (1) lit. b) din Legea insolvabilității, nu stabilește cu suficientă claritate regimul ineficienței actului juridic încheiat de administratorul insolvabilității fără aprobarea ori ratificarea organelor creditorilor;

(3) art. 370 alin. (1) din Codul civil, în măsura în care, aplicat în coroborare cu art. 66 alin. (1) lit. b) din Legea insolvabilității, nu permite determinarea clară a limitei dintre împuternicirea legală a administratorului insolvabilității și depășirea împuternicirilor la încheierea actelor juridice în numele debitorului.

18. Sesizarea privește efectul cumulativ al acestor norme. Problema constituțională nu constă doar în formularea art. 66 alin. (1) lit. b), ci în modul în care această normă poate neutraliza, în practică, aplicarea art. 357 și art. 370 alin. (1) Cod civil, atunci când administratorul insolvabilității invocă noțiunea generală de „conservare" pentru a justifica încheierea unui contract fără aprobarea sau ratificarea organelor creditorilor.

19. Prezenta sesizare se întemeiază pe următoarele prevederi constituționale: Articolul 1 alin. (3) din Constituție, sub aspectul principiului statului de drept, securității juridice și interdicției arbitrariului; Articolul 20 din Constituție, sub aspectul accesului efectiv la justiție și al dreptului la un remediu real împotriva actelor care afectează masa debitoare; Articolul 23 alin. (2) din Constituție, sub aspectul calității legii, clarității și previzibilității normelor juridice; Articolul 46 din Constituție, sub aspectul protecției dreptului de proprietate și al intereselor patrimoniale ale creditorilor; Articolul 54 din Constituție, sub aspectul proporționalității ingerinței în drepturile patrimoniale; Articolul 127 din Constituție, sub aspectul protecției proprietății și al garanțiilor speciale aplicabile patrimoniului unei întreprinderi de stat.

D. Legislația pertinentă:

Prevederile relevante ale Constituţiei sunt următoarele:

Articolul 1

Statul Republica Moldova

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile şi libertăţile lui, libera dezvoltare a personalităţii umane, dreptatea şi pluralismul politic reprezintă valori supreme şi sînt garantate (proeminenţa dreptului).

Articolul 4

Drepturile şi libertăţile omului

(1) Dispoziţiile constituţionale privind drepturile şi libertăţile omului se interpretează şi se aplică în concordanţă cu Declaraţia Universală a Drepturilor Omului, cu pactele şi cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanţe între pactele şi tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte şi legile ei interne, prioritate au reglementările internaţionale.

Articolul 8

Respectarea dreptului internaţional şi a tratatelor internaţionale

(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizaţiei Naţiunilor Unite şi tratatele la care este parte, să-şi bazeze relaţiile cu alte state pe principiile şi normele unanim recunoscute ale dreptului internaţional.

(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internaţional conţinînd dispoziţii contrare Constituţiei va trebui precedată de o revizuire a acesteia.

Articolul 20

Accesul liber la justiţie

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacţie efectivă din partea instanţelor judecătoreşti competente împotriva actelor care violează drepturile, libertăţile şi interesele sale legitime.

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-şi cunoaşte drepturile şi îndatoririle

(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-şi cunoaşte drepturile şi îndatoririle. În acest scop statul publică şi face accesibile toate legile şi alte acte normative.

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată şi protecţia acesteia

(1) Dreptul la proprietate privată, precum şi creanţele asupra statului sînt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decît pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă şi prealabilă despăgubire.

(3) Averea dobîndită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobîndirii se prezumă.

Articolul 54

Restrîngerea exerciţiului unor drepturi sau al unor libertăţi

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile şi libertăţile fundamentale ale omului şi cetăţeanului.

(2) Exerciţiul drepturilor şi libertăţilor nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internaţional şi sînt necesare în interesele securităţii naţionale, integrităţii teritoriale, bunăstării economice a ţării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă şi infracţiunilor, protejării drepturilor, libertăţilor şi demnităţii altor persoane, împiedicării divulgării informaţiilor confidenţiale sau garantării autorităţii şi imparţialităţii justiţiei.

Articolul 127

Proprietatea

(1) Statul ocroteşte proprietatea.

(2) Statul garantează realizarea dreptului de proprietate în formele solicitate de titular, dacă acestea nu vin în contradicţie cu interesele societăţii.

Prevederile relevante ale Convenţiei Europene pentru Drepturile Omului şi Libertăţilor Fundamentale sunt următoarele:

Articolul 6

Dreptul la un proces echitabil

Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public şi în termen rezonabil, de către o instanţă independentă şi imparţială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor şi obligaţiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzaţii în materie penală îndreptate împotriva sa.

Articolul 1 Protocol 1

Protecţia proprietăţii

Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale.

Prevederile relevante ale Legii insolvabilităţii nr.149/2012 sunt următoarele:

Articolul 66

Atribuţiile principale şi drepturile administratorului şi lichidatorului

(1) **Administratorul şi lichidatorul au următoarele atribuţii principale:**

a) examinarea activităţii debitorului asupra căruia se iniţiază procedura de insolvabilitate în raport cu situaţia de fapt, întocmirea unui raport amănunţit asupra cauzelor şi împrejurărilor care au condus la insolvabilitate, menţionându-se persoanele cărora le-ar fi imputabile şi premisele angajării răspunderii acestora în condiţiile legii, prezentarea acestui raport instanţei de insolvabilitate în termenul stabilit de ea;
b) deschiderea, examinarea, sigilarea, sechestrarea încăperilor de producţie, a depozitelor, spaţiilor comerciale şi administrative, altor asemenea; evacuarea bunurilor şi a persoanelor din încăperile ocupate ilegal; inventarierea patrimoniului debitorului, partajarea lui, **adoptarea de măsuri pentru conservarea masei debitoare.**
/.../

Prevederile relevante ale Codului civil nr. 1107/2002 sunt următoarele:

Articolul 357

Actele juridice ineficiente

(1) Dacă, conform legii, actul juridic, fără a fi nul sau anulabil, nu produce, total sau parţial, efectele sale juridice, el este, în această parte, ineficient.
(2) Actul juridic devine eficient de îndată ce este înlăturat temeiul de ineficienţă.
(3) Ineficienţa actului juridic poate fi invocată, atît pe cale de acţiune, cît şi pe cale de excepţie, de orice persoană care are un interes născut şi actual. Instanţa de judecată este obligată să o invoce din oficiu după ce a ascultat participanţii la proces.
(4) Atît acţiunea în constatarea ineficienţei actului juridic, cît şi excepţia prin care se invocă ineficienţa sînt imprescriptibile dacă legea nu prevede altfel. Cu toate acestea, se prescriu extinctiv în termen de 10 ani acţiunile privind aplicarea efectelor ineficienţei actului juridic, indiferent dacă sînt introduse împreună cu acţiunea în constatare a ineficienţei sau după admiterea acestei acţiuni.

Articolul 358

Efectele actului juridic de dispoziţie al celui neîndreptăţit

(1) Nimeni nu poate transmite sau constitui mai multe drepturi decît are el însuşi.
(2) Dacă, nici la data încheierii actului juridic de dispoziţie şi nici la data cînd trebuie să se transmită sau să se constituie dreptul de care se dispune prin act, transmiţătorul nu este titularul acelui drept şi nici nu are împuterniciri de a dispune, actul juridic este valabil, dar nu produce efectul juridic de transmitere sau, după caz, de constituire a dreptului în folosul dobînditorului decît în condiţiile alin. (3) şi (4).
(3) Transmiţătorul este obligat să înlăture ineficienţa şi să asigure efectul juridic al transmiterii sau, după caz, al constituirii dreptului respectiv de către titularul său în folosul dobînditorului (obligaţie de a da). Obligaţia de a da a transmiţătorului se consideră executată prin dobîndirea de către acesta a dreptului, prin ratificarea actului juridic de către titular, precum şi prin orice alt mijloc, direct ori indirect, care transmite ori, după caz, constituie dreptul în folosul dobînditorului.
(4) Dacă din lege sau din voinţa părţilor nu rezultă contrariul, dreptul de care s-a dispus se transmite sau se constituie de plin drept în folosul dobînditorului din momentul dobîndirii dreptului de către transmiţător sau, după caz, al ratificării actului juridic de dispoziţie de către titular.
(5) Dispoziţiile prezentului articol se aplică în mod corespunzător şi în cazul încheierii unui act juridic de dispoziţie a bunului comun de către un coproprietar fără consimţămîntul celorlalţi coproprietari, precum şi în alte cazuri cînd transmiţătorul nu este unicul titular al dreptului de care se dispune prin act.

Articolul 370
Încheierea actului juridic fără împuterniciri de reprezentare
(1) Dacă o persoană încheie un act juridic în numele unei alte persoane fără a avea împuterniciri pentru reprezentare sau cu depăşirea împuternicirilor, actul juridic produce efecte pentru reprezentat numai în cazul în care acesta îl ratifică ulterior. În acest caz, actul juridic poate fi ratificat atît expres, cît şi prin acţiuni concludente. Pînă la ratificare actul juridic constituie un act juridic ineficient în raport cu reprezentatul.
(2) Dacă cealaltă parte se adresează reprezentatului cu o cerere despre ratificarea actului, ratificarea poate fi făcută numai printr-o declaraţie expresă adresată nemijlocit acestei părţi. Dacă declaraţia despre ratificare nu este trimisă celeilalte părţi în termen de 2 săptămîni de la data primirii cererii, se consideră că reprezentatul a refuzat să ratifice actul juridic.
(3) Pînă la ratificare, partea care a încheiat actul juridic cu reprezentantul lipsit de împuterniciri, în cazul în care nu a ştiut despre lipsa împuternicirilor, poate renunţa la actul juridic printr-o declaraţie adresată reprezentatului sau reprezentantului.
(4) Dispoziţiile prezentului articol se aplică şi în cazul în care administratorul sau alt reprezentant al unei persoane juridice încheie actul juridic fără aprobarea corespunzătoare, obligatorie conform legii, din partea organului competent al persoanei juridice, dacă legea nu prevede o altă consecinţă.

E. Argumentarea pretinsei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție

20. Prezenta sesizare ridică o problemă de principiu pentru dreptul insolvabilității. Legea permite administratorului insolvabilității să adopte „măsuri pentru conservarea masei debitoare". Totuși, legea nu explică ce înseamnă aceste măsuri, unde se termină conservarea, unde începe administrarea, când actul devine un act de gestiune și când acesta afectează masa debitoare într-o manieră care reclamă aprobarea sau ratificarea organelor creditorilor.

21. Această lipsă de precizie creează un risc constituțional major. O normă concepută pentru protejarea masei debitoare poate fi folosită pentru scoaterea bunurilor din controlul efectiv al debitorului și al creditorilor. O atribuție destinată conservării patrimoniului poate deveni, prin interpretare extensivă, o putere unilaterală de a contracta cu terții, fără transparență, fără aprobare, fără ratificare și fără criterii legale verificabile.

22. Într-o procedură de insolvabilitate, masa debitoare nu aparține discreției administratorului. Ea este suportul patrimonial al întregii proceduri colective. Administratorul nu exercită un drept propriu, ci o funcție legală. Această funcție trebuie să fie exercitată în limite clare, cu respectarea interesului colectiv al creditorilor, a controlului instanței și a rolului organelor creditorilor.

23. Problema devine mai gravă când debitorul este o întreprindere de stat. Patrimoniul unei întreprinderi de stat aflate în insolvabilitate nu poate fi tratat ca o masă patrimonială lipsită de garanții speciale. Chiar în cadrul procedurii colective, bunurile trebuie administrate cu o diligență sporită, într-un regim de transparență și control.

24. Prin urmare, Curtea Constituțională este chemată să stabilească dacă o normă care nu definește limitele măsurilor de conservare poate servi drept temei pentru încheierea unor contracte patrimoniale cu terții, fără aprobarea sau ratificarea organelor creditorilor, și dacă

această soluție legislativă este compatibilă cu exigențele constituționale ale clarității, previzibilității, securității juridice și protecției proprietății.

Critica raportată la art. 1 alin. (3) din Constituție: Statul de drept, securitatea juridică și interdicția arbitrariului

25. Articolul 1 alin. (3) din Constituție consacră principiul statului de drept. Acest principiu impune ca normele care conferă competențe unor persoane investite cu atribuții legale să fie clare, previzibile și însoțite de garanții suficiente împotriva arbitrariului.

26. Administratorul insolvabilității exercită o funcție cu impact direct asupra patrimoniului debitorului și asupra drepturilor creditorilor. Actele sale pot diminua masa debitoare, pot crea obligații noi, pot transmite posesia unor bunuri către terți și pot influența șansele reale de recuperare a creanțelor. Din acest motiv, competențele administratorului trebuie reglementate cu o precizie adecvată.

27. Textul „adoptarea de măsuri pentru conservarea masei debitoare" nu indică limitele atribuției. Norma nu distinge între măsuri materiale de conservare, acte de administrare, acte de gestiune și acte juridice care afectează controlul asupra bunurilor. Ea nu spune dacă administratorul poate doar să sigileze, să inventarieze, să asigure paza bunurilor ori să le mute într-un loc sigur, sau dacă poate și să încheie contracte cu terții, să transmită posesia bunurilor și să creeze obligații pecuniare în sarcina masei debitoare.

28. Această lipsă de delimitare permite interpretări opuse. Într-o interpretare restrictivă, conservarea înseamnă prevenirea pierderii, degradării sau diminuării bunului. Într-o interpretare extensivă, conservarea poate acoperi orice act pe care administratorul îl califică drept util, inclusiv contracte care scot bunul din controlul efectiv al masei debitoare.

29. Diferența dintre aceste două interpretări nu este una marginală. În prima variantă, administratorul protejează patrimoniul. În a doua variantă, administratorul poate decide unilateral soarta bunurilor masei debitoare, fără controlul Comitetului creditorilor și fără ratificare ulterioară.

30. O competență atât de largă nu poate fi lăsată la discreția administratorului și apoi verificată doar post-factum, după ce bunul a fost transmis, consumat, înstrăinat sau pierdut. Statul de drept cere reguli înainte de exercitarea puterii, nu doar răspundere după producerea prejudiciului.

31. Din această perspectivă, art. 66 alin. (1) lit. b), în coroborare cu art. 357 și art. 370 alin. (1) Cod civil, creează o zonă de incertitudine incompatibilă cu art. 1 alin. (3) din Constituție. Instanța este pusă în situația de a completa legea, nu doar de a o aplica. Creditorii nu pot prevedea când trebuie consultați. Terții nu pot prevedea dacă actul încheiat cu administratorul este eficient. Debitorul nu poate prevedea în ce condiții bunurile sale pot fi transmise unor terți. Într-un stat de drept, conservarea patrimoniului nu poate fi construită pe o normă care permite pierderea controlului asupra patrimoniului.

Critica raportată la art. 23 alin. (2) din Constituție - Calitatea legii, claritatea și previzibilitatea normei

32. Articolul 23 alin. (2) din Constituție garantează dreptul fiecărei persoane de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. Această garanție implică obligația statului de a adopta norme clare, coerente și previzibile.

33. În materia insolvabilității, standardul de claritate trebuie privit cu exigență sporită. Procedura de insolvabilitate nu este o relație bilaterală simplă. Ea implică debitorul, creditorii, administratorul, lichidatorul, Comitetul creditorilor, Adunarea creditorilor, instanța de

insolvabilitate și terții contractanți. O normă neclară poate afecta simultan toate aceste raporturi.

34. Art. 66 alin. (1) lit. b) este neclar sub mai multe aspecte. În primul rând, noțiunea de „măsuri pentru conservarea masei debitoare" nu este definită. Art. 2 din Legea insolvabilității, care conține noțiunile utilizate de lege, nu explică sensul acestei noțiuni. Legea folosește termenul „măsuri", dar nu precizează dacă acestea sunt doar acte materiale sau pot include și acte juridice patrimoniale.

35. În al doilea rând, norma nu stabilește criteriile de calificare a unei măsuri drept măsură de conservare. Nu rezultă din lege că măsura trebuie să fie urgentă, necesară, proporțională, temporară, documentată, comunicată creditorilor sau supusă unei ratificări ulterioare.

36. În al treilea rând, norma nu stabilește raportul dintre administrator și Comitetul creditorilor. Or, Comitetul creditorilor nu este un organ formal. El există pentru supravegherea activității administratorului și pentru protecția interesului colectiv al creditorilor. Dacă administratorul poate încheia contracte cu terții doar prin invocarea conservării, fără aprobarea Comitetului, controlul creditorilor este golit de conținut exact în zona cea mai sensibilă: protecția masei debitoare.

37. În al patrulea rând, norma nu stabilește efectele juridice ale depășirii limitelor atribuției de conservare. Nu este clar dacă actul juridic rămâne ineficient până la ratificare, dacă este opozabil debitorului sau dacă terțul contractant poate invoca buna-credință pentru a salva efectele contractului.

38. Această incertitudine afectează direct aplicarea art. 357 și art. 370 alin. (1) Cod civil. Dacă art. 66 alin. (1) lit. b) este interpretat ca împuternicire generală, atunci art. 370 alin. (1) devine practic inaplicabil, deoarece administratorul va fi considerat întotdeauna împuternicit prin lege. Dacă art. 66 alin. (1) lit. b) este interpretat restrictiv, atunci contractul încheiat fără aprobarea sau ratificarea organului competent poate fi calificat drept ineficient în sensul art. 357 Cod civil.

39. Legea nu oferă criteriul de alegere între aceste două soluții. Această omisiune nu poate fi reparată prin simpla trimitere la interpretarea instanței. Când aceeași normă poate produce efecte juridice diametral opuse, problema devine una de calitate a legii.

40. Curtea Constituțională a reținut, în Decizia nr. 2 din 16.01.2020, că Legea insolvabilității constituie un ansamblu de norme juridice care contribuie la respectarea drepturilor participanților la circuitul civil prin declanșarea unor proceduri colective de satisfacere a creanțelor creditorilor din contul patrimoniului debitorului insolvabil. Acest raționament confirmă că normele care reglementează atribuțiile administratorului trebuie să fie suficient de clare. Când procedura are ca scop satisfacerea colectivă a creditorilor, conservarea masei debitoare nu poate fi lăsată într-o zonă normativă vagă.

41. Art. 23 alin. (2) din Constituție nu cere o listă exhaustivă a tuturor măsurilor posibile. Totuși, Constituția cere criterii minime. Legea putea și trebuia să distingă între măsuri materiale de conservare, acte juridice urgente de conservare, acte de administrare și acte care afectează substanțial controlul asupra bunurilor. Lipsa acestei distincții face norma imprevizibilă.

Critica raportată la art. 20 din Constituție - Accesul efectiv la justiție și dreptul la un remediu real

42. Articolul 20 din Constituție garantează accesul liber la justiție și dreptul persoanei la o satisfacție efectivă împotriva actelor care îi încalcă drepturile și interesele legitime.

43. În aparență, persoana interesată poate sesiza instanța, poate invoca ineficiența contractului și poate contesta efectele actului. În realitate, remediul judiciar devine fragil atunci când legea nu oferă instanței criterii pentru a controla dacă administratorul a acționat în limitele conservării sau a depășit această atribuție.

44. Prezenta cauză demonstrează exact această dificultate. Reclamantul invocă ineficiența contractului. Pârâtul invocă art. 66 alin. (1) lit. b) și afirmă că nu avea nevoie de aprobarea organelor creditorilor. Instanța trebuie să decidă dacă simpla invocare a conservării este suficientă pentru a valida efectele contractului.

45. Dacă norma rămâne fără criterii, controlul judiciar se reduce la o apreciere generală și retrospectivă. Instanța nu va verifica o condiție legală precisă, ci va construi ea însăși criteriile de control. Un asemenea mecanism nu satisface exigența unui remediu efectiv.

46. Accesul la justiție nu se rezumă la posibilitatea formală de a depune o acțiune. El presupune ca legea să ofere repere suficiente pentru ca instanța să poată proteja efectiv dreptul încălcat. În lipsa acestor repere, acțiunea în constatarea ineficienței poate deveni iluzorie, deoarece administratorul poate opune oricând formula generală a conservării.

47. Mai mult, în cazul bunurilor agricole, mărfurilor fungibile sau bunurilor ușor valorificabile, controlul ulterior poate veni prea târziu. Odată ce bunul a fost transmis unui terț și ulterior înstrăinat, recuperarea în natură devine dificilă sau imposibilă. În asemenea situații, remediul judiciar se transformă într-o acțiune în despăgubiri, mai lentă, mai costisitoare și mai incertă decât protecția preventivă pe care legea trebuia să o asigure.

48. Dreptul la un remediu efectiv reclamă garanții înainte ca masa debitoare să fie expusă riscului de pierdere, nu doar litigii după producerea prejudiciului. Prin urmare, art. 66 alin. (1) lit. b), în coroborare cu art. 357 și art. 370 alin. (1) Cod civil, contravine art. 20 din Constituție în măsura în care nu oferă un cadru normativ clar pentru controlul judiciar al actelor juridice încheiate sub pretextul conservării masei debitoare.

Critica raportată la art. 46 din Constituție - Protecția proprietății și a intereselor patrimoniale ale creditorilor

49. Articolul 46 din Constituție protejează dreptul de proprietate și creanțele cu caracter patrimonial. În procedura de insolvabilitate, masa debitoare este suportul patrimonial al satisfacerii creanțelor creditorilor. Orice diminuare, pierdere sau scoatere necontrolată a bunurilor din masa debitoare afectează direct drepturile patrimoniale ale creditorilor.

50. Creditorii nu devin proprietari asupra bunurilor individuale ale debitorului. Totuși, ei au un interes patrimonial protejat ca masa debitoare să fie conservată, administrată și valorificată legal, transparent și eficient. Acest interes patrimonial este esența procedurii colective.

51. O normă care permite administratorului să transmită bunuri ale masei debitoare către terți, fără aprobarea Comitetului creditorilor, fără ratificare ulterioară și fără criterii legale verificabile, creează un risc disproporționat pentru drepturile creditorilor.

52. Conservarea masei debitoare trebuie să fie o garanție pentru creditori, nu o sursă de insecuritate. Dacă administratorul poate decide singur transmiterea posesiei asupra bunurilor, iar creditorii află ulterior că bunurile au fost înstrăinate, protecția drepturilor patrimoniale devine pur formală.

53. Art. 357 și art. 370 alin. (1) Cod civil ar trebui să funcționeze ca mecanisme de protecție. Ele permit constatarea ineficienței actului și limitează efectele actului încheiat fără împuterniciri ori cu depășirea împuternicirilor. Totuși, această protecție este neutralizată dacă art. 66 alin.

(1) lit. b) este interpretat ca o împuternicire generală, nelimitată și autonomă de a contracta cu terții.

54. Aici se află conflictul constituțional. Legea specială a insolvabilității nu poate transforma o atribuție generală de conservare într-un instrument care înlătură protecția oferită de Codul civil împotriva actelor încheiate fără împuterniciri suficiente. Pentru a fi compatibilă cu art. 46 din Constituție, norma trebuia să conțină garanții minime: necesitatea măsurii, caracterul urgent, proporționalitatea, documentarea motivelor, aprobarea Comitetului creditorilor ori ratificarea ulterioară, precum și consecința juridică a lipsei acestor condiții.

55. Absența acestor garanții expune masa debitoare și creditorii la o ingerință necontrolată. Această ingerință nu poate fi justificată prin scopul legitim al conservării, deoarece tocmai conservarea este compromisă atunci când legea permite pierderea controlului asupra bunurilor.

Critica raportată la art. 54 din Constituție - Lipsa proporționalității

56. Articolul 54 din Constituție impune ca orice restrângere a exercițiului unor drepturi să fie prevăzută de lege, să urmărească un scop legitim și să fie proporțională. Atribuția administratorului de a conserva masa debitoare urmărește un scop legitim. Procedura de insolvabilitate are nevoie de un administrator capabil să acționeze prompt pentru protejarea bunurilor. Totuși, scopul legitim nu exonerează legislatorul de obligația de a stabili limitele puterii conferite.

57. Norma contestată nu realizează un echilibru just între eficiența procedurii și protecția patrimoniului. Ea oferă administratorului o competență formulată larg, dar nu stabilește condițiile exercitării acestei competențe atunci când măsura de conservare ia forma unui contract cu terții.

58. Celeritatea nu poate elimina controlul. Urgența poate justifica acțiunea imediată, dar nu poate justifica lipsa ratificării ulterioare. Necesitatea poate justifica depozitarea temporară a bunurilor, dar nu poate justifica lipsa aprobării, lipsa documentării motivelor și lipsa informării creditorilor.

59. O reglementare proporțională ar fi trebuit să distingă între: *măsuri materiale imediate*, care pot fi adoptate direct de administrator pentru prevenirea pierderii sau degradării bunurilor; *acte juridice urgente de conservare*, care pot fi încheiate fără aprobare prealabilă doar în situații excepționale, cu obligația de informare și ratificare ulterioară; *acte care presupun transmiterea posesiei, suportarea unor costuri sau expunerea bunurilor unui risc de pierdere*, care trebuie aprobate de Comitetul creditorilor sau de Adunarea creditorilor; *acte de administrare, valorificare sau dispoziție*, care nu pot fi calificate artificial drept măsuri de conservare.

60. Legea nu face nicio distincție. Prin această omisiune, norma permite o ingerință mai largă decât este necesar pentru atingerea scopului urmărit. Conservarea masei debitoare poate fi realizată prin mijloace mai puțin intruzive și mai bine controlate, fără sacrificarea rolului Comitetului creditorilor și fără golirea de efecte a art. 357 și art. 370 alin. (1) Cod civil. Prin urmare, soluția legislativă criticată nu trece testul proporționalității impus de art. 54 din Constituție.

Critica raportată la art. 127 din Constituție - Protecția proprietății și particularitatea întreprinderii de stat

61. Articolul 127 din Constituție consacră obligația statului de a ocroti proprietatea. Această obligație capătă o relevanță specială atunci când debitorul aflat în insolvabilitate este o întreprindere de stat.

62. ÎS „STE Codrul" nu este un debitor privat obișnuit. Patrimoniul său are o dimensiune publică, iar administrarea acestuia în procedura insolvabilității trebuie să se desfășoare cu garanții sporite de legalitate, transparență și control.

63. Faptul că întreprinderea de stat se află în procedură de insolvabilitate nu suspendă exigențele de protecție a patrimoniului. Dimpotrivă, insolvabilitatea sporește nevoia de control, deoarece patrimoniul este deja vulnerabil, iar orice pierdere afectează atât creditorii, cât și interesul public legat de administrarea bunurilor întreprinderii.

64. Norma contestată nu conține nicio garanție specială pentru situația în care debitorul este o întreprindere de stat. Ea permite aceeași interpretare largă și în privința patrimoniului public sau cu relevanță publică. Astfel, bunuri ale unei întreprinderi de stat pot fi transmise unui terț doar prin invocarea unei formule generale de conservare, fără aprobarea organelor creditorilor și fără o procedură clară de control.

65. O asemenea reglementare nu corespunde obligației constituționale de ocrotire a proprietății. Protecția patrimoniului nu poate fi redusă la răspunderea ulterioară a administratorului. În cazul masei debitoare, prevenția este esențială. Odată pierdut bunul, recuperarea valorii sale devine incertă, iar procedura de insolvabilitate se îndepărtează de scopul ei legitim.

66. Prin urmare, art. 66 alin. (1) lit. b), în interpretarea care permite încheierea de contracte cu terții fără controlul organelor creditorilor, este incompatibil cu art. 127 din Constituție, în special atunci când este aplicat asupra patrimoniului unei întreprinderi de stat.

Omisiunea legislativă cu relevanță constituțională

67. Prezenta sesizare privește și o omisiune legislativă cu relevanță constituțională. Legislatorul a prevăzut atribuția administratorului de a adopta măsuri pentru conservarea masei debitoare, dar nu a reglementat elementele esențiale ale acestei atribuții.

68. Legea nu stabilește ce măsuri intră în noțiunea de conservare. Legea nu delimitează conservarea de administrare, gestiune și dispoziție. Legea nu precizează dacă măsurile de conservare pot include contracte cu terții. Legea nu stabilește dacă transmiterea posesiei asupra bunurilor masei debitoare necesită aprobarea Comitetului creditorilor. Legea nu instituie o procedură de ratificare ulterioară pentru cazurile urgente. Legea nu stabilește consecința juridică a lipsei aprobării sau ratificării. Legea nu explică modul în care art. 357 și art. 370 alin. (1) Cod civil trebuie aplicate în cazul contractelor încheiate de administrator sub invocarea atribuției generale de conservare.

69. Această omisiune nu este una tehnică. Ea privește însăși limita competenței administratorului asupra masei debitoare. Când legea conferă unei persoane puterea de a acționa asupra unui patrimoniu care servește satisfacerea colectivă a creditorilor, limitele competenței trebuie să fie prevăzute în lege, nu reconstruite ulterior de instanțe de la caz la caz.

70. O formulă legislativă generală poate fi acceptată doar dacă există criterii suficiente pentru aplicarea ei. În lipsa acestor criterii, norma devine imprevizibilă și permite soluții divergente. Într-o cauză, transmiterea bunurilor către un terț poate fi calificată drept conservare. În altă cauză, aceeași operațiune poate fi calificată drept act de administrare sau act ineficient. O asemenea instabilitate afectează securitatea juridică.

71. Omisiunea criticată are caracter constituțional deoarece afectează drepturi și garanții fundamentale: accesul efectiv la justiție, protecția proprietății, previzibilitatea legii și controlul asupra patrimoniului aflat într-o procedură judiciară colectivă.

72. Este important de precizat că Decizia Curții Constituționale nr. 2 din 16.01.2020 nu exclude prezenta sesizare. Prin acea decizie, Înalta Curte a analizat art. 68 alin. (10) din Legea insolvabilității, adică posibilitatea contestării măsurilor administratorului sau lichidatorului. Obiectul de control era noțiunea de „măsuri" în contextul accesului creditorilor și debitorului la contestarea acestora în instanța de insolvabilitate.

73. Prezenta sesizare are un obiect diferit. Ea nu privește posibilitatea contestării măsurilor administratorului, ci întinderea atribuției administratorului de a adopta măsuri pentru conservarea masei debitoare și efectele acestei atribuții asupra validității/eficienței actelor juridice încheiate cu terții.

74. Curtea nu a analizat anterior dacă art. 66 alin. (1) lit. b) poate fi interpretat ca împuternicire legală suficientă pentru încheierea unui contract cu terții fără aprobarea Comitetului creditorilor sau a Adunării creditorilor. Curtea nu a analizat nici raportul dintre art. 66 alin. (1) lit. b) din Legea insolvabilității și art. 357, art. 370 alin. (1) Cod civil.

75. Mai mult, raționamentul Deciziei nr. 2 din 16.01.2020 confirmă necesitatea prezentei sesizări. Curtea a pornit de la premisa că măsurile administratorului trebuie să poată fi supuse controlului judiciar. Or, controlul judiciar nu poate fi efectiv dacă legea nu oferă criterii pentru stabilirea limitei dintre conservare și depășirea atribuțiilor.

76. Prin urmare, prezenta sesizare nu repetă o problemă deja tranșată. Ea ridică o problemă distinctă, nerezolvată anterior și anume, dacă noțiunea nedefinită de „măsuri pentru conservarea masei debitoare" poate justifica încheierea unor contracte patrimoniale cu terții fără controlul organelor creditorilor.

77. În concluzia aspectelor relevate în prezenta sesizare deducem că textul „adoptarea de măsuri pentru conservarea masei debitoare" din art. 66 alin. (1) lit. b) din Legea insolvabilității este neconstituțional în măsura în care permite sau poate fi interpretat ca permițând administratorului insolvabilității să încheie acte juridice patrimoniale cu terții, inclusiv acte care presupun transmiterea posesiei asupra bunurilor masei debitoare, fără criterii legale clare, fără aprobarea sau ratificarea organelor creditorilor și fără delimitarea conservării de administrare, gestiune ori dispoziție.

78. Deopotrivă art. 357 și art. 370 alin. (1) Cod civil devin problematice constituțional în măsura în care, aplicate împreună cu art. 66 alin. (1) lit. b) din Legea insolvabilității, nu oferă un răspuns previzibil la întrebarea dacă actul juridic încheiat de administrator fără aprobarea sau ratificarea organelor creditorilor produce efecte față de debitor.

79. Problema nu constă în existența atribuției de conservare. Această atribuție este necesară. Problema constă în lipsa limitelor. O atribuție legală care protejează patrimoniul nu poate fi formulată atât de larg încât să permită pierderea controlului asupra patrimoniului.

80. În procedura de insolvabilitate, conservarea masei debitoare nu este o chestiune de oportunitate sau dorință a administratorului de insolvablitate. Este o obligație juridică strictă. Ea trebuie exercitată în interesul colectiv al creditorilor, sub controlul organelor procedurii și în limite previzibile. Când legea nu indică aceste limite, puterea administratorului devine mai mare decât garanțiile creditorilor. Această soluție este incompatibilă cu Constituția.

F. CERINȚELE AUTORULUI

Prin prezenta, autorul sesizării solicită admiterea spre examinare în fond a excepției de neconstituționalitate și:

(1) Să se exercite controlul constituționalității textului „adoptarea de măsuri pentru conservarea masei debitoare" din art. 66 alin. (1) lit. b) din Legea insolvabilității nr. 149/2012, în coroborare cu art. 357 și art. 370 alin. (1) din Codul civil;

(2) Să se constate existența unei omisiuni legislative cu relevanță constituțională în art. 66 alin. (1) lit. b) din Legea insolvabilității, în măsura în care norma nu stabilește limitele, condițiile și garanțiile exercitării atribuției administratorului insolvabilității de a adopta măsuri pentru conservarea masei debitoare, în special atunci când aceste măsuri presupun încheierea unor acte juridice patrimoniale cu terții;

(3) Să se constate că textul „adoptarea de măsuri pentru conservarea masei debitoare" este neconstituțional, în măsura în care permite interpretarea potrivit căreia administratorul insolvabilității/lichidatorul poate încheia acte juridice patrimoniale cu terții, inclusiv acte care implică transmiterea posesiei asupra bunurilor masei debitoare, fără criterii legale clare, fără aprobarea ori ratificarea organelor creditorilor și fără delimitarea actelor de conservare de actele de administrare, gestiune sau dispoziție.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării

Subsemnatul Tudor Leșanu, acționând în calitate de reprezentant convențional al ÎS „STE Codrul" (în faliment) declar pe propria onoare că informațiile prezentate Înaltei Curți sunt veridice.

Cu înaltă considerație, avocat Tudor Leșanu

ÎNCHEIERE

04 mai 2026 mun. Chişinău

Judecătoria Chişinău, sediul Central
în componenţa completului:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Guţan Vitalie
Grefierul Boclinca Gabriela

examinând în sediul instanţei, în şedinţă publică, în cadrul cauzei intentate la cererea lichidatorului ÎS "Staţiunea Tehnologico-Experimentală Codrul" în procedura falimentului, Creţu Ion împotriva SRL "Apa Cristalina" şi Administratorului Autorizat Mamaliga Vitalii privind încasarea sumei,

cererea reprezentantului lichidatorului Creţu Ion, avocatul Leşanu Tudor de ridicare a excepţiei de neconstituţionalitate,

A CONSTATAT:

La 27.12.2024, lichidatorul ÎS "Staţiunea Tehnologico-Experimentală Codrul" în procedura falimentului, Creţu Ion a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva pârâţilor SRL "Apa Cristalina" şi Administratorului Autorizat Mamaliga Vitalii privind încasarea sumei.

În motivarea cererii, lichidatorul a invocat că, prin hotărârea Judecătoriei Chişinău, sediul Central nr. 21-122/18 din 14.03.2024 s-a dispus: Se admite cererea introductivă depusă de creditorul Serviciul Fiscal de Stat. Se revocă Planul procedurii de restructurare faţă de ÎS "Staţiunea Tehnologico-Experimentală Codrul", număr de identificare de stat şi cod fiscal 1008600059490, cu sediul: MD-2011, str. Costiujeni, 14, or. Codru, mun. Chişinău, Republica Moldova, confirmat prin hotărârea Curţii de Apel Chişinău din 26 iunie 2014. Se obligă creditorii ÎS "Staţiunea Tehnologico-Experimentală Codrul", cu excepţia creditorilor masei şi creditorilor cu creanţe de rangul întâi şi doi, ale căror creanţe au fost stinse ca urmare a executării Planului procedurii de restructurare, să restituie tot ceea ce au primit în patrimoniul ÎS "Staţiunea Tehnologico-Experimentală Codrul", cu restabilirea creanţelor acestora de către lichidator în tabelul definitiv al creanţelor în mărimea corespunzătoare. Se restabilesc la scadenţă creanţele creditorilor amânate sau eşalonate prin Planul procedurii de restructurare confirmat prin hotărârea Curţii de Apel Chişinău din 26 iunie 2014. Se trece la procedura de faliment în vederea lichidării patrimoniului debitorului ÎS "Staţiunea Tehnologico-Experimentală Codrul", număr de identificare de stat şi cod fiscal 1008600059490, cu sediul: cu sediul: MD-2011, str. Costiujeni, 14, or. Codru, mun. Chişinău, Republica Moldova şi distribuirii produsului rezultat, cu dizolvarea debitorului. Se investeşte în funcţia de lichidator al ÎS "Staţiunea Tehnologico-Experimentală Codrul" administratorul autorizat Creţu Ion, deţinătorul autorizaţiei nr. 191 din 23.02.2015, cu stabilirea atribuţiilor prevăzute de art. 66 din Legea insolvabilităţii, inclusiv privind valorificarea şi lichidarea masei debitoare. Se ridică toate interdicţiile şi sechestrele aplicate de instanţele de judecată sau alte organe abilitate în acest sens prin lege asupra bunurilor din masa debitoare a ÎS "Staţiunea Tehnologico-Experimentală Codrul", număr de identificare de stat şi cod fiscal 1008600059490, cu sediul: cu sediul: MD-2011, str. Costiujeni, 14, or. Codru, mun. Chişinău, Republica Moldova.

În cadrul inventarierii masei debitoare a ÎS "STE Codrul" s-a constatat lipsa în stoc a cantităţii de floarea-soarelui, roada anului 2022.

În legătură cu acest fapt, ex-administratorul insolvabilității Mamaliga Vitalii a comunicat că a transmis la păstrare către SRL "Apa Cristalina" cantitatea de 62 400 kg de floarea soarelui, prezentând în acest sens Contractul de depozitare a cerealelor din 18.10.2022, încheiat cu SRL "Apa Cristalina" şi Factura fiscală AAM7888047 din 18.10.2022.

În contextul inventarierii masei debitoare, membrii Comisiei s-au deplasat la depozitul SRL "Apa Cristalina" din satul Cimişeni pentru a verifica starea seminţelor de floarea-soarelui proprietate a întreprinderii.

Din discuţiile avute cu reprezentanţii depozitarului, li s-a comunicat că cantitatea de floarea-soarelui primită la păstrare de la ex-administratorul insolvabilităţii Mamaliga Vitalii este deja înstrăinată, dar la păstrare au o cantitate echivalentă de marfa.

Pune în evidenţă că potrivit prevederilor art. 357 alin. (2) Cod civil, dacă, conform legii, actul juridic, fără a fi nul sau anulabil, nu produce, total sau parţial, efectele sale juridice, el este, în această parte, ineficient.

Conform art. 357 alin. (2) Cod civil, dacă, nici la data încheierii actului juridic de dispoziţie şi nici la data când trebuie să se transmită sau să se constituie dreptul de care se dispune prin act, transmiţătorul nu este titularul acelui drept şi nici nu are împuterniciri de a dispune, actul juridic este valabil, dar nu produce efectul juridic de transmitere sau, după caz, de constituire a dreptului în folosul dobânditorului decât în condiţiile alin. (3) şi (4).

Iar, potrivit art. 370 alin. (1) Cod civil, dacă o persoană încheie un act juridic în numele unei alte persoane fără a avea împuterniciri pentru reprezentare sau cu depăşirea împuternicirilor, actul juridic produce efecte pentru reprezentat numai în cazul în care acesta îl ratifică ulterior.

În sensul normelor legale sus-menţionate, evidenţiază că nici Comitetul creditorilor şi nici Adunarea creditorilor ÎS "STE Codrul" nu au aprobat încheierea Contractului de depozitare a cerealelor din 18.10.2022 cu SRL "Apa Cristalina", precum şi nici nu l-au ratificat ulterior.

Luând în considerare încheierea de către ex-administratorul insolvabilităţii Vitalii Mamaliga cu SRL "Apa Cristalina" a Contractului de depozitare a cerealelor din 18.10.2022 în lipsa aprobării de către Comitetul creditorilor ÎS "STE Codrul", acesta act juridic este ineficient în raport cu ÎS "STE Codrul".

Prin hotărârea Comitetului creditorilor din 17.04.2024, s-a constatat ineficienţa Contractului de depozitare a cerealelor încheiat între ÎS "STE Codrul" şi SRL "Apa Cristalina" din 18.10.2022, şi s-a pus în sarcina lichidatorului să înainteze o somaţie către SRL "Apa Cristalina" privind restituirea cantităţii de 62 400 kg de seminţe de floarea soarelui, sau achitarea contravalorii de piaţă a acesteia, cu sesizarea după caz a instanţei de judecată.

În scopul soluţionării litigiului pe cale amiabilă, la data de 25.06.2024, ÎS "STE Codrul" a expediat în adresa SRL "Apa Cristalina" o Reclamaţi e prin care s-a solicitat să fie restituită cantitatea de 62 400 kg de seminţe de floarea soarelui ce aparţine ÎS "STE Codrul", în decurs de 7 zile calendaristice, fie să fie achitată contravaloarea mărfii la preţul de piaţă.

SRL "Apa Cristalina" a expediat un răspuns prin care a informat deja că floarea-soarelui s-ar afla la depozit şi poate fi ridicată cu condiţia achitării preţului de păstrare, fără însă a achita valoarea de piaţă a seminţelor de floarea-soarelui ce au aparţinut întreprinderii.

În situaţia în care SRL "Apa Cristalina" a deţinut în posesie şi a dispus de bunurile ÎS "STE Codrul" în lipsă de temei valabil, pârâţii urmează să restituie valoarea de piaţă a cantităţii de 62 400 kg de floarea-soarelui.

Conform Registrului preţurilor medii la culturile agricole în Republica Moldova la situaţia din 16 decembrie 2024 (https://maia.gov.md/ro/content/analiza-pre%C8%9Burilor) publicată pe portalul Ministerului Agriculturii şi Industriei Alimentare, preţurile la floarea-soarelui în r-nul Criuleni variază între 10,75 lei şi 11 lei pentru 1 kg.

În consecinţă valoarea de piaţă minimă a cantităţii de 62 400 kg de floarea-soarelui constituie suma de 670 800,00 lei (62 400 kg x 10,75 lei/kg), care urmează a fi încasată pe cale judiciară.

Prin hotărârea Comitetului creditorilor ÎS "STE Codrul" din 10.12.2024, s-a obligat lichidatorul Creţu Ion să depună cerere de chemare în judecată privind încasarea solidară din contul SRL "Apa Cristalina" şi administratorului autorizat Mămăliga Vitalie a valorii cantităţii de 62 400 kg de floarea-soarelui.

Competenta jurisdictională:

Potrivit art. 5 alin. (2) din Legea insolvabilităţii, instanţa de insolvabilitate dispune de competenţă exclusivă la judecarea, în cadrul procesului de insolvabilitate, a litigiilor ce ţin de masa debitoare.

Conform art.2 din Legea insolvabilităţii, masă debitoare - bunuri, inclusiv mijloace băneşti în numerar şi fără numerar, în monedă naţională şi în valută străină, aflate în proprietatea debitorului la data intentării procesului de insolvabilitate, dobândite sau recuperate pe parcursul acestuia, cu excepţia bunurilor care, potrivit legii, nu sunt pasibile de executare silită.

Prin urmare, instanţa de insolvabilitate a Judecătoriei Chişinău care are în procedură dosarul de insolvabilitate ÎS "STE Codrul" dispune de competenţă jurisdicţională de examinare a prezentei acţiuni.

În contextul celor expuse şi în temeiul art. 5 al Legii insolvabilităţii şi art. 166-167 Cod de procedură civilă, solicită respectuos:

1. Admiterea cererii de chemare în judecată;

2. Încasarea solidară din contul SRL "Apa Cristalina" şi Administratorului Autorizat Mamaliga Vitalii în beneficiul ÎS "STE Codrul" a sumei de 670 800,00 lei ce constituie valoarea de piaţă a cantităţii de 62 400 kg de floarea-soarelui.

3. Încasarea cheltuielilor de judecată din contul pârâţilor.

La 20.03.2025, Administratorul Autorizat Mamaliga Vitalii a depus referinţă la cererea de chemare în judecată a lichidatorului ÎS "Staţiunea Tehnologico-Experimentală Codrul" în procedura falimentului, Creţu Ion, prin care şi-a exprimat dezacordul cu aceasta şi a solicitat respingerea ei.

În şedinţa din 28.10.2025 s-a început examinarea cauzei în fond, fiind anunţată întrerupere în legătură cu expirarea termenului preconizat pentru acea şedinţă.

La 09.12.2025, reprezentantul lichidatorului Creţu Ion, avocatul Leşanu Tudor a înaintat cerere de strămutare, iar examinarea cauzei a continuat până la pledoarii, acestea fiind amânate până la examinarea cererii de strămutare de către Curtea de Apel Centru.

Prin încheierea Curţii de Apel Centru din 17.12.2025, cererea de strămutare depusă de avocatul Leşanu Tudor a fost respinsă, cauza fiind remisă pentru examinare Judecătoriei Chişinău, sediul Central.

La 30.04.2026, în şedinţă, reprezentantul lichidatorului Creţu Ion, avocatul Leşanu Tudor a înaintat cerere privind ridicarea excepţiei de neconstituţionalitate a textului "adoptarea măsurilor pentru conservarea masei debitoare" din art. 66 alin. (1), lit. b)din Legea insolvabilităţii nr. 149/2012 în coroborare cu art. 357 şi 370 alin. (1) din Codul civil.

În şedinţă reprezentantul lichidatorului ÎS "Staţiunea Tehnologico-Experimentală Codrul" în procedura falimentului, Creţu Ion, avocatul Leşanu Tudor a menţionat că consideră cererea întemeiată şi solicită admiterea ei.

Administratorul Autorizat Mamaliga Vitalii în şedinţă nu s-a prezentat, fiind legal citat.

Nici SRL "Apa Cristalina" în şedinţă nu s-a prezentat, fiind legal citat.

Audiind opinia participanţilor la proces prezenţi în şedinţă şi analizând solicitarea formulată de către reprezentantul lichidatorului ÎS "Staţiunea Tehnologico-Experimentală Codrul" în procedura falimentului, Creţu Ion, avocatul Leşanu Tudor privind ridicarea excepţiei de neconstituţionalitate, instanţa de judecată o admite, din considerentele ce

urmează.

Potrivit prevederilor art. 1 alin. (4) din Legea insolvabilității nr. 149 din 29.06.2012, procesul de insolvabilitate se desfăşoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă şi cu cele ale prezentei legi.

Reglementări similare se regăsesc şi în art. 356 Cod de procedură civilă, potrivit cărora cererea de declarare a insolvabilității se judecă în instanţă conform normelor generale din prezentul cod, cu excepţiile şi completările stabilite de legislaţia insolvabilității.

Potrivit art. 12^1 alin. (1) Cod de procedură civilă, în cazul existenţei incertitudinii privind constituţionalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Preşedintelui Republicii Moldova, a hotărârilor şi ordonanţelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluţionarea unei cauze, instanţa de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituţională.

(2) La ridicarea excepţiei de neconstituţionalitate şi sesizarea Curţii Constituţionale, instanţa *nu* este în drept să se pronunţe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformităţii cu Constituţia a normelor contestate, *limitându-se exclusiv* la verificarea întrunirii următoarelor condiţii:

a) obiectul excepţiei intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituţie;

b) excepţia este ridicată de către una din părţi sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanţa de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluţionarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curţii Constituţionale având ca obiect prevederile contestate.

(3) Ridicarea excepţiei de neconstituţionalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac şi care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunţarea Curţii Constituţionale asupra excepţiei de neconstituţionalitate se amână pledoariile.

În acest context, Curtea Constituţională, prin Hotărârea nr. 2 din 9 februarie 2016, a relevat următoarele: "82. [j]udecătorul ordinar nu se va pronunţa asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformităţii cu Constituţia a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiţii: (1) obiectul excepţiei intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituţie; (2) excepţia este ridicată de către una din părţi sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanţa de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluţionarea cauzei; (4) nu există o hotărâre anterioară a Curţii având ca obiect prevederile contestate. 83. Curtea reţine că verificarea constituţionalităţii normelor contestate constituie competenţa exclusivă a Curţii Constituţionale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părţilor sesizarea Curţii Constituţionale, decât doar în condiţiile menţionate la paragraful 82."

Din conţinutul solicitării de ridicare a excepţiei de neconstituţionalitate, instanţa reţine că aceasta vizează următoarea normă:

art. 66 alin. (1), lit. b) din Legea insolvabilității nr. 149 din 29.06.2012, sintagma *"adoptarea de măsuri pentru conservarea masei debitoare."* în coroborare cu art. 357 şi 370 alin. (1) din Codul civil.

În acest context, instanţa menţionează că, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. g) din Constituţie, articolului 4 alin. (1) lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituţională şi articolului 4 alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicţiei constituţionale, rezolvarea excepţiilor de neconstituţionalitate a actelor normative ţine de competenţa Curţii Constituţionale.

Astfel, sub aspectul verificării întrunirii condiţiilor stabilite de Curtea Constituţională prin Hotărârea nr. 2 din 9 februarie 2016 şi de art. 12^1 alin. (2) Cod de procedură civilă,

instanţa menţionează că, normele vizate (sintagma din normă) de către autorului sesizării constituie obiect al controlului de constituţionalitate.

De asemenea, ridicarea excepţiei de neconstituţionalitate a fost solicitată de către reprezentantul lichidatorului, care în speţă are calitate de reclamant, iar normele vizate (sintagma din normă) nu au mai făcut obiectul controlului de constituţionalitate.

La fel, instanţa constată că normele vizate urmează să fie aplicate la examinarea speţei.

Din aceste considerente, ţinând cont că normele solicitate a fi supuse controlului de constituţionalitate urmează a fi aplicate la soluţionarea cauzei deduse judecăţii, având în vedere că judecătorul nu trebuie să se pronunţe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformităţii cu Constituţia a normelor contestate, instanţa admite solicitarea reprezentantului lichidatorului Creţu Ion, avocatul Leşanu Tudor şi ridică excepţia de neconstituţionalitate a prevederilor art. 66 alin. (1), lit. b) din Legea insolvabilităţii nr. 149 din 29.06.2012, sintagma *"adoptarea de măsuri pentru conservarea masei debitoare."* în coroborare cu art. 357 şi 370 alin. (1) din Codul civil.

În conformitate cu prevederile art. 1 alin. (4) din Legea insolvabilităţii şi art. 12^1, art. 269-270 Cod de procedură civilă, instanţa de judecată

d i s p u n e :

Se admite sesizarea reprezentantului lichidatorului Creţu Ion, avocatul Leşanu Tudor de ridicare a excepţiei de neconstituţionalitate.

Se ridică excepţia de neconstituţionalitate a prevederilor art. 66 alin. (1), lit. b) din Legea insolvabilităţii nr. 149 din 29.06.2012, sintagma *"adoptarea de măsuri pentru conservarea masei debitoare."* în coroborare cu art. 357 şi 370 alin. (1) din Codul civil.

Se amână pledoariile până la soluţionarea de către Curtea Constituţională a sesizării privind excepţia de neconstituţionalitate.

Se remite Curţii Constituţionale prezenta încheiere şi sesizarea de ridicare a excepţiei de neconstituţionalitate, pentru a fi examinate conform competenţei.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Preşedintele şedinţei,
judecătorul /semnătura/ Guţan Vitalie

Copia corespunde originalului
Judecătorul Guţan Vitalie